

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فایل نوشتاری دوره آموزش عمومی امر به معروف و نهی از منکر

“انسان مصلح” استاد علی تقوی

جلسه یازدهم: پاسخ به شبهات

بحث شبهات مطرح شده پیرامون امر به معروف و نهی از منکر رو داریم.

عزیزان، خیلی از شبهات هست که مومنین در ذهنشون ایجاد شده نسبت به

انجام واجب امر به معروف و نهی از منکر

و به همین دلایل که بعضاً شبهات خیلی ساده و کوچک

و در واقع با جواب های خیلی ساده ای هم میشه اونها رو جواب داد، از این جنس هست،

اینها باعث میشه امر به معروف و نهی از منکر رو انجام ندن.

ما بعضی از پرکاربردترین ها و مهمترین هاشو به اقتضای زمان کمی که داریم

محضرتون عرض میکنیم.

یکی از این شبهات این هست بعضیا در میان میگویند که:

۱. آقا امر به معروف، تذکر لسانی چیه؟ نهی از منکر چیه؟

باید کار فرهنگی کرد، باید کار ریشه ای کرد.

* برای اینکه مثلاً اسراف کم بشه، وضع اسراف درست بشه،

* برای اینکه مردم برن کالای ایرانی بخرند،

* برای اینکه وضع حجاب و عفاف بهتر بشه،

* برای اینکه مثلاً جوونا به سمت نماز رو بیارن،

گفتن و تذکر دادن چه کاریه آقا؟ باید اینا رو فرهنگ سازی کرد.

کار ریشه ای و فرهنگی باید کرد.

من اینو خدمت شما عزیزان راحت عرض کنم بعد جواباشو مَفْصَل بگم.

* این آدمها اکثراً میخوان از انجام امر به معروف و نهی از منکر شونه خالی کنن.

* یا اینکه جواب و راهکار درستی ندارن برای اون معضل و مشکل اجتماعی،

با جمله ی "باید کار فرهنگی کرد"، "باید کار ریشه ای کرد" میخوان خلاصه یه مَفْرَی پیدا کنن،

یه راه خلاصی برای خودشون، دَر رویی پیدا کنن و سر و ته قضیه رو هم بیارن.

حقیقت این است که علاج امر به معروف و نهی از منکر هست.

من لازمه برای پاسخ به این شبهه ی کار فرهنگی و فرهنگ سازی و کار ریشه ای،

ابتدا چندتا نکته ی کوتاه رو خدمت شما بسط بدم و باز کنم.

نکته ی اول:

در قرآن کریم در سوره ی مبارکه آل عمران، آیه ی شریفه می فرماید:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

همه ی شما امت، بهتون واجب هست به قدر کفایت دعوت به خیر کنید،

امر به معروف کنید و نهی از منکر کنید.

***** این دعوت به خیر، جنسش، همجنس با کار فرهنگست *****

* دعوت به خیر کنید، یعنی هیئت برپا کنید مثلاً.

* دعوت به خیر کنید، یعنی اعتکاف برگزار کنید.

* دعوت به خیر: اردوی مذهبی

* دعوت به خیر: مراسم سخنرانی

دعوت به خیر ...

اینها جنسشون دعوت به خیر است.

دعوت به خیر به این معنا که شما هیئت و مراسم و اردوی مذهبی و اینها برگزار می کنی،

هر کی دوست داشت میاد اجابت میکنه دعوت شما رو.

کتاب نوشتن، بروشور چاپ کردن، بنر زدن، شبکه ی قرآن راه اندازی کردن،

برنامه ی معارفی درست کردن، رادیو معارف، اینا همه دعوت به خیره

*یعنی هر کسی **دلش خواست** می زنه شبکه قران مثلاً شبکه قرآن رو می بینیه،

*کتاب شهید مطهری رو هر کی **دلش خواست** باز میکنه میخونه.

این امر به معروف و نهی از منکر نیست لزوماً، اینا دعوت به خیره

اما امر به معروف و نهی از منکر که در ادامه ی آیه شریفه می فرماید، متفاوت از دعوت به خیره.

بله ما وظیفه ی دعوت به خیر رو داریم،

وظیفه ی فرهنگ سازی، کار فرهنگی، نمی دونم کار ریشه ای اینا همه باید انجام بشه

کما اینکه خیلی آلآن هستند موسسات فرهنگی، آرگانها و نهادهای فرهنگی

دارن این کارا رو میکنن

اما وظیفه ی دوم امر به معروف و نهی از منکر است.

یعنی به محض اینکه گناه خواست در جامعه رخ بنمایانه و در واقع ظاهر بشه،

سریع با تذکر دادن به شیوه های مختلف و مراحل مختلف،

گناه رو محو و نابود کنیم.

ببینید دعوت به خیر با امر به معروف و نهی از منکر پس فرق داره

دعوت به خیر یک کار زمانبر است،

امر به معروف و نهی از منکر یک واجب فوریت

که باید سریع انجام بشه تا گناه محو بشه.

البته دعوت به خیر تعابیر دیگری هم در دین ما داره. مثلاً وقتی می فرماید که:

كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ

که خود همین باز به طور مستقل یه شبهه هست،

بعضی ها به شما می گن، میگن آقا تذکر چرا میدی ؟ با رفتارت اینا رو درست کن!

حالا اینو خواهیم پرداخت تو بحث رفتار.

یا مثلاً می فرماید که:

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

اینجا می بینیم دعوت به خیر پیوند میخوره با تذکر لسانی.

یعنی دعوت کنید مردم رو به دین، به راه حق، به راه درست با موعظه، با پند و اندرز و با نصیحت.

لذا اینا منافاتی با هم نداره که آقا فقط بریم کار فرهنگی و ریشه ای کنیم، نه.

نکته ی دوم:

عزیزان پیشگیری بهتر است یا درمان؟

هر عقل سلیمی می‌گه پیشگیری تقدم زمانی بر درمان داره.

یعنی اگر ما دستمونو همیشه تمیز بشوریم، آداب بهداشتی رو رعایت کنیم،

تو ظرف تمیز غذا بخوریم، غذای سالم بخوریم و امثال اینها،

پیشگیری کنیم از بیماری بهتر از اینکه که بیمار بشیم بخوایم درمان کنیم.

اگر کار فرهنگی، کار ریشه ای و فرهنگ سازی برای عفاف و حجاب، برای نماز،

برای اهمیت خمس و زکات و امثال اینها،

کار فرهنگی و ریشه ای انجام بشه مقدمتاً، اصلاً کار به خرابی و فساد و بیماری نمیرسه.

اصلاً دیگر امر به معروف و نهی از منکر لازم نیست انجام بشه، چرا؟

چون گناهی رخ نمیده دیگه!

اما الان جامعه ی ما دچار گناه، دچار بیماری، هست یا نیست؟

الان بیماری رخ داده، بیماری های بی حیایی، بیماری حرام خوری، بیماری ...،

خیلی بیماری های مختلف.

برای بیمار، باید پیشگیری کرد یا درمان؟

البته پیشگیری بازم لازمه،

از بیماریهای دیگر.

این آقای که سرماخورده بگه خب حالا من دیگه دست و صورتمو نمیشورم، حالا...،

نه باز باید دستتو بشوری با صابون، بهداشت رو رعایت کنی

که دچار بیماریهای دیگه نشی.

یعنی کار فرهنگی، پیشگیری، همیشه لازمه اما برا سرماخوردگیش باید چیکار کرد؟

باید درمان کرد، دارویی مصرف کنه به هر حال.

امر به معروف و نهی از منکر جنبه ی درمانی دارد.

برای گناهکار دیگه نمیگیم هی باید کار فرهنگی کرد،

کار فرهنگی بجای خود باقی،

به گناهکار باید تذکر داد.

نادان است آن پزشکی که برای بیمار، واکسن همان بیماری را تجویز کنه،

هیچ پزشک عاقلی این کارو نمی کنه.

یه کسی یه بیماری صعب العلاجی رو گرفته،

حالا واکسنشو نزده بوده، یا هر چی، کافی نبوده!

*کار فرهنگی رو ندیده بوده،

*اون کتابا رو نخوانده بوده،

*هیئتتا رو نرفته بوده،

الان بالاخره دچار گناه شده، برای بیمار چی لازمه؟

درمان و دارو لازمه،

امر به معروف و نهی از منکر لازمه.

نکته ی سوم:

نکته ی سومی که لازم هست اشاره کنیم در باب پاسخ به شبهه ی " برید کار فرهنگی بکنید"،

این است که عزیزان خدا و کیلی پینی و بین الله الان تو کشور ما، تو شهر شما،

چند نفر، چندتا نهاد و دستگاه و ارگان و موسسه مشغول انجام کار فرهنگی هستن؟

چند صد تا؟ چند هزارتا؟ چند ده هزار تا؟ درست شد؟

ولی خدا و کیلی

چند نفر یا چندتا نهاد و ارگان و موسسه تو شهرتون میشناسید که

اینها نسبت به امر به معروف و نهی از منکر در حال تلاش باشند، برای ترویج امر به معروف؟

چند نفر میشناسید از نزدیکان و آشنایانتون تو شهرتون، تو محله و بستگان تون

که اینا مشغول کار فرهنگی هستن؟

اما چند نفر می شناسید که خودشون رو موظف میدونن هر جا گناه دیدن نهی از منکر کنن؟

هر جا ترک واجب دیدن امر به معروف کنن؟

ما قبول داریم، هم کار فرهنگی باید انجام بشه، یک بال پرنده،

هم امر به معروف و نهی از منکر طبق فرموده ی آیه، به عنوان بال دوم پرنده.

اما سوال اینجاست اگر یه پرنده یک بالش خیلی خوب کار کنه، این بال دوم تکون نخوره،

این پرنده میتونه اوج بگیره؟

اصلا سقوط میکنه.

امر به معروف و نهی از منکر به جای خود،

کار فرهنگی و ریشه ای هم به جای خود.

هیچ کدام جای دیگری رو نمی گیره.

نکته ی چهارم:

اما بحث چهارم در رابطه با کار فرهنگی و ریشه ای
یه مشکلی داره کار فرهنگی، یه نقصی داره، یه عیبی داره.

*** عزیزان کار فرهنگی زود بازده نیست، دیر بازدهه ***

اهل کار فرهنگی باشید میدونید، اونهایی که کار فرهنگی می کنن میگوین کار فرهنگی دیربازدهه،
در دراز مدت جواب میده.

ولی گناه وقتی تو جامعه رخ داد، اشاره کردم سریع باید حذف بشه.

امام حسین علیه السلام می فرمایند:

«لَا يَحِلُّ لِعَيْنِ مُؤْمِنَةٍ تَرَى اللَّهَ يَعْصِي فَتَطْرَفَ حَتَّى تُغَيِّرَهُ»

گناه دیدی قبل از پلک زدن باید محو کنی اون گناه رو.

چطوری؟

با کار فرهنگی و کار ریشه ای؟

*** یعنی من اگه دیدم یه کسی داره حرف زشت میزنه به رفیقش،**

برم یه کتاب در رابطه با گناهان زبان بنویسم،

انشاءالله سه سال دیگه این کتابم چاپ بشه و بلکه یک نسخه دست این بابا برسه، بخونه،

دیگه حرف زشت نزنه.

این میشه کار فرهنگی دیگه

*** یا یه خانمی اگه دیدم که روسریش از سرش افتاده...**

*** یه آقای اگه دیدم به مادرش بی احترامی میکنه...**

*** اگه دیدم یه کسی داره روزه خواری علنی میکنه...**

یا امثال این ها

*** یکی حرام خواری میکنه**

*** یکی غیبت میکنه**

به جای اینکه تذکر بدم برم درباره ی اینها همایش برگزار کنم،

تو رادیو قرآن برای اینا برنامه بسازم.

آقا تذکر لسانی تو بده،

این جای اونها رو نمیگیره.

پس کار فرهنگی یه ایراد و نقصی که داره اینه که دیر بازدهه.

و عرض آخرمون در باب این شبهه، کار فرهنگی به نقص دیگه هم داره.

عزیزان، بعضی از مردم، بعضی از گناهکاران،

*****خودشون رو در معرض کار فرهنگی قرار نمیدن*****

*اصلا همایش عفاف و حجاب نیما شرکت کنه،

*اصلا کتابهای شهید مطهری، کتابهای مذهبی نمیخونه،

*اصلا رادیو معارف گوش نمیده، شبکه قرآن نمیبینه،

*پای سخنرانی و هیئت و موعظه خیلی نمیره،

*اردوی مذهبی شرکت نمیکنه.

این آدمی که داره پول میگیره بیاد اشاعه ی فساد و فحشا کنه تو جامعه،

خودشو در تیررس کار فرهنگی شما قرار نمیده؛

در معرض گلوله های فرهنگی شما قرار نمیده خودشو!

حالا هی شما هزاری هم کار فرهنگی کنید. هی کار ریشه ای کنید،

هی کتاب بنویسید، هی مقاله و نمی دونم فلان بنویسید

آقا این آدم نیما پای این کار. چیکار کنیم؟

پای منبر نیما بشینه اصلا، اعتقاد به این چیزا نداره، قبول نداره.

منبر رو برایش می بریم تو خیابون، دو کلمه، منبر رو می بریم تو اتوبوس، تو مترو،

هر جا دیدیم داره گناه میکنه.

تو جمع فامیل، تو اداره، دانشگاه، مدرسه،

هر جا دیدیم یه کسی داره گناه میکنه، یعنی:

*** کارای فرهنگی برای این کافی نبوده، برای اصلاحش**

*** یا این آدم خودشو خیلی در معرض کار فرهنگی قرار نداده، پای منبر نرفته**

قرآن می فرماید همتون وظیفه دارین دو کلمه منبر آماده کنین ببرین برایش همونجا،

همونجا که داره گناه میکنه دو کلمه تذکر لسانی بهش بدید.

پس ۵ مورد شد پاسخ به شبهه ای که میگوین باید کار فرهنگی کرد، کار ریشه ای کرد،

تذکر لسانی رو ول کنین:

جواب اول: گفتیم امر به معروف و نهی از منکر با دعوت به خیر فرق میکنه

نکته دوم: گفتیم بحث پیشگیری (واکسن) و درمان، امر به معروف و نهی از منکر، مثال زدیم

بحث سوم: خیلی کمند کسایی که برای امر به معروف و نهی از منکر محکم دارن کار می کنن

(تذکر میدن، فعالیت میکنن)، اما بسیارند فعالان فرهنگی، این توازن برقرار باید بشه.

بحث چهارم: گفتیم امر به معروف و نهی از منکر زودبازده هست ولو اینکه اعتقاد طرف رو شاید

درست نکنه، اما لااقل ظاهر گناه از وسط جامعه جمع میشه، کار فرهنگی دیربازدهه

و پاسخ پنجم این بود که: کسانی هستند می خوان اشاعه فحشا بدهند،

اشاعه گناه و فساد بدهند در جامعه، اینا خودشونو در معرض کار فرهنگی قرار نمیدن.

لازم هست که مومنین با موج تذکرات پی در پی لسانی، باشرایطش، با مراتب و آدابش در واقع اینها رو، گناهشون رو به ضعف و انزوا ببرند .

شبهه ی دوم از شبهات مهم و اساسی که مانع امر به معروف و نهی از منکر هست اینه که:

بعضیا به شما میگن حاج آقا، حاج خانوم، و لش کن بابا،

این که خودش میدونه کارش گناهه

خیلیا از من می پرسند از طریق سایت، از طریق پیامک،

از طریق جلسات حضوری ،میان بعد جلسات میگن:

آقا اینایی که خودشون میدونن کارشون خلافه، اینا رو دیگه برای چی تذکر بدیم؟

میدونه داره گناه میکنه.

جوابی که مراجع تقلید میگن من خدمت شما عرض میکنم ،این جمله ای که می خوام بگم

مَلَهَمْ هست از فرمایش آیت الله جوادی آملی (حفظه الله)

بقیه ی مراجع هم نقل به مضمون همین رو فرمودند

می فرماید گناه بر سه قسم است :

***گناه یا به خاطر جهل است**

***یا بخاطر غفلت و سهو است**

***یا به خاطر عمد و لجاجت است**

۱. یعنی گناهکار یا جاهله، نمیدونه کارش گناه

۲. یا میدونه و حواسش نیست، غافله

مثلاً مثل چی؟

* مثل اینکه حواسش نیست روسریش افتاده

* میدونه ماه رمضون روزه واجبه، روزه خوریه علنی حرامه،

حواسش نیست که امروز روز اول ماه مبارک رمضان،

درست شد؟! این غافله!

۳. یا حالت سوم، لجبازه، معانده، پروگری میخواد بکنه جلو خدا.

* مراجع تقلید می فرمایند اگر کسی جاهل باشد، ندونه فلان کار گناه،

مثلاً نمی دونه که این کار قماره، نمی دونه قمار حرامه،

مراجع می فرمایند کسی که جاهل به حکم است:

ارشادش واجب است.

نمیدونه این کار حرامه، واجب هست بهش بگی بدونه.

* اگه میدونه این کار حرومه، حواسش نیست، خیلی جدی نگرفته، دچار نَسَاهُل و تَسَامُح شده

اینجا هم تذکر به غافل و تنبه غافل و بیدار کردن غافل واجبه.

* اگر حالت سومه، عمداً، عالمانه و عامدانه داره گناه رو انجام میده و تظاهر به گناه میکنه اینجا

اسلام مسئله ی امر به معروف و نهی از منکر رو مطرح میکنه

پس امر به معروف و نهی از منکر دقیقاً برای گناهکاریست که میداند کارش گناه است و داره انجام میدهد

اگه نمیدونست میشد ارشاد جاهل، بازم باید بگیم، تذکره غافل!

وقتی میدونه و عمدا داره انجام میدهد،

میگه بابا ولم کنید میدونم خودم،

خیل خب دیگه گفتی، فهمیدم دیگه،

این کار من گناهه، باشه، می خوام گناه کنم

ولش کنیم؟ نه!

باز هم باید تذکرات رو با شیوه‌های مختلف، با زبان نرم، با ترفند های مختلف ادامه داد.

پس این شبهه رو نپذیریم «خودشون میدونن کارشون گناهه، ولشون کنید». نه!

چه بداند کارش گناهه چه نداند کارش گناهه،

عکس العمل نسبت به گناهکار با آدابش با مراتبش باید انجام بشه.

شبهه ی سوم؛ عجیبه، بعضیا میگن:

آقا ما باید بریم خودسازی کنیم.

چیکار به کار دیگران داریم

ما بریم اول خودمونو بسازیم

اول خودمونو به خدا نزدیک کنیم

خودمون به یه مراتب و درجاتی برسیم

حالا بعداً میایم تو کار دیگران دخالت کنیم

بریم خودسازی

بنده عرض می‌کنم:

مگر میشه با ترک واجب خودسازی کرد؟ خیلی عجیبه ها!

بریم خودسازی کنیم بدون انجام دوتا از واجباتی که جزء فروع دین است؟!!

در حدیث قدسی ذات اقدس الله می فرمایند:

« ما تقرَّبَ إِلَى عَبْدٍ بِمِثْلِ أَدَاءِ افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ »

«هیچ بنده ای به من نزدیک نمی شود آن گونه ای که

با انجام واجبات می تونه به من نزدیک بشه»

خودمونیش این میشه ترجمه اش که:

هیچ وسیله ای، هیچ عملی نمیتونه مارو به خدا نزدیک کنه،

اونقدری که واجبات میتونه مارو به خدا نزدیک کنه.

شما میخوای خودسازی کنی به خدا نزدیک بشی؟ خودتو تهذیب نفس کنی فلان ...

با انجام واجب

اونم کدوم واجبات؟

«مهمترین و شریف ترین واجبات»

امام باقر علیه السلام فرمودند که:

«أسمى الفرائض و اشرفها»

امر به معروف و نهی از منکر

این واجبو ترک کنی، بتونی خود سازی کنی؟!!

بتونی به مقامات عالیه برسی؟! حاشا و کلا..

اما شبهه ی چهارم:

بعضیا میگن که آقا هر کسی اعتقادات خودشو داره

دوست داره رفتارهای خودشو داشته باشه

بلاخره باید به اعتقادات همدیگه احترام گذاشت

ما به اعتقاداتی داریم بر اساس اون رفتارهایی رو داریم،

اونا هم به باورها و اعتقاداتی دارن بر اساس اون رفتارهاشون انجام میشه

باید به باورهای همدیگه احترام بذاریم همزیستی مسالمت آمیز...

ازین حرفا...

ببینید عزیزان اولاً کی گفته باید به اعتقادات و باورهای همه احترام گذاشت؟

***شاید یه کسی اعتقاد و باورش اینه که الآن یه آجر بزنه تو سر شما، شما رو بکشه!**

به این اعتقاد و باور باید احترام گذاشت؟

باورشه، به این باور رسیده! به این اعتقاد رسیده!

***به اعتقادات شمر و یزید و ایناهم باید احترام گذاشت؟**

***به باورهای رژیم صهیونیستی منحوس هم باید احترام گذاشت؟**

اعتقاد و باورش اینه که بیاد این مسلمونا را بُکشه، از خونشون بریزه بیرون و آواره کنه

و خونه هاشونو رو سرشون خراب کنه

به هر حال یه باوریه، باید بهش احترام گذاشت !!!

نخیر!

باوری شایسته ی احترام و تقدیس و تکریمه، که حق باشه

ملاک حق و باطل چیه ؟

پروردگار

امرِ خدا، آیات قرآن کریم، احادیث اهل بیت

کاملترین دین ملاک حق و باطله!

اینکه هر کی به اعتقاد و باوری داره باید احترام گذاشت...

البته به نکته ای رو بگم:

اعتقاد و باور تا وقتی که فقط اعتقاد و باور است درون ذهن، خیلی باهاش مشکل نداریم

هر چی دوست داره اعتقاد داشته باشه.

اما اگر آمد بر اساس اون باورهای غلطش،

خواست **یه رفتاری در بیرون مُتجلی کنه، یه کاری انجام بده، اونجا استپ!**

اونجا همه کار دارن باهاش.

چرا؟

چون این دیگه فقط باور و اعتقاد نیست، **این شده یه رفتاری!**

همین مثالی که زدم:

*بنده باورم که این آجر رو بردارم بزنم تو سر شما،

خب میگرد که خب باورشه حالا خیلی طوری نیست،

ولی اگه او مدم این باور رو عملی کنم،

اونجا سریع، شما جلوی بنده رو، همه جلوی بنده رو خواهند گرفت.

آقا چکار میکنی؟ ولو اینکه به این اعتقاد داشته باشم، باور داشته باشم.

*مسیحیان بزرگواری که در کشور ما ساکن هستند، زندگی میکنند،

خب در دین آن ها میگویند ظاهراً اجبار به حجاب نیست، خیل خوب؛

اما وقتی رفتارشان میاد در جامعه متجلی بشه،

خودشان اِنقَد متوجه هستند که در این جامعه مسلمانها زندگی می کنند

و بهتر است بحث حجاب رعایت بشه، افضل است و رعایت می کنند.

خب باورشون نیست

اما چون این باور، باور کاملی نیست این نباید بیاد متجلی بشه در جامعه.

هرکسی هر باوری داره بیاد انجام بده! از قانون جنگل هم بدتر میشه دیگه!

این از قانون جنگلم بدتره!

همین بحث رو ذیل آیه ی شریفه ی «لا اکراه فی الدین»

علامه طباطبایی در المیزان مبسوط اشاره می فرمایند

بعضی ها میگویند آقا لا اکراه فی الدین در دین اجباری نیست

حضرت علامه میفرمایند:

"الدین هو الاعتقادات"

دین، منظور در این آیه، اعتقادات، باورهاست

باورهایی که بنا می شود بر پایه ی آنها یک سری رفتارها چیده میشه میاد بالا

یعنی چی؟

یعنی شما هر باور و اعتقادی داری داشته باش.

من نه مسئول اینم که باور و اعتقاد شما رو تغییر بدم، نه اصلا خبر دارم از باور حقیقی شما

(شما ممکنه به من بگی باورت یه چیز دیگس، یه چیز دیگه باشه)!

باور و اعتقاد کسی رو همیشه دید و به راحتی هم همیشه عوض کرد!

باشه، هر کی هر باور و اعتقادی داره داشته باشه برای خودش.

اما اگر این باور و اعتقاد اومد تبدیل به رفتار شد،

در ساحت اجتماع، در جمع دیگران،

یه رفتار غلطی خواست بر اساس باور غلط شکل بگیره،

باید همه جلوشو بگیرن.

پس امر به معروف و نهی از منکر نسبت به رفتارهاست.

اینجا دو تا سوال ممکنه پیش بیاد:

۱. آقا آیا امر به معروف و نهی از منکر اعتقادات افرادم درست میکنه؟

شما که اعتقادات اینا رو درست نکردید که

همین تذکر بهش دادین یه ذره ظاهرشو درست کرد.

اصلاً امر به معروف و نهی از منکر رسالتش این نیست که حتماً اعتقادات افراد رو هم درست کنه،

نه! همین که ظاهر گناه از جامعه جمع بشه، این حداقلشه.

البته اگر اون کار فرهنگی، کامل صورت بگیره، که بحثشو کردیم

و امر به معروف و نهی از منکر هم استمرار پیدا کنه،

کم کم اعتقاد و باطن طرف هم درست میشه، تصحیح میشه.

***** اما رسالت اولیه ی امر به معروف و نهی از منکر اینه که**

گناه از ظاهر جامعه حذف بشه.

شخص از تظاهر به گناه و علنی گناه کردن عقب نشینی کنه ***

سوال دوم:

۲. آقا شما امر به معروف و نهی از منکر می کنی،

فکر می کنی خودت خیلی کارت درسته؟

خودت خیلی اعتقادات درسته؟ یا رفتارات درسته؟

قطعاً بنده و دیگران، دوستان ما، همکاران ما، همه بالاخره احتمال خطا و سیئه هست.

(بنده که بیشتر از دیگران) ادعا نداریم که چون ما امر به معروف می کنیم،

پس دیگه همه کارامون درسته، نه!

اما لااقل سعی می کنیم ظاهر رو حفظ کنیم!

ببینید حفظ ظاهر یه بحثه، اعتقاد و باور یه بحث دیگه است.

لااقل بنده سعی می کنم

* آقا اسلام فرموده آقایان محاسن صورت داشته باشند، خب سعی می کنم اینو حفظ کنم،

* اسلام فرموده که اقرار به گناه نکن در جمع دیگران، فقط پیش خدا اقرار به گناه کن،

بعضیا خیلی راحت میان میگن آقا ما فلان گناهو میکنیم!

این خودش قبح شکنیه، ما لااقل قبح شکنی نمی کنیم، تظاهر به گناه نمی کنیم

"ما" که میگم شما مومنین بزرگوار، بنده ی حقیر، دوستان دیگه، ما لااقل حفظ ظاهر می کنیم

و همین حفظ ظاهر هم چیز کمی نیست!

همین باعث میشه کم کم باطن انسان هم اصلاح بشه

پس دیگه کسی نگه "هر کی اعتقادات خودشو داره. باید به همه اعتقادات احترام گذاشت!"

نه همچین چیزی نیست!

شبهه ی پنجم:

بعضیا میگن آقا حکومت کجاست؟ به ما چه! حکومت بیاد درست کنه.

مسئولین بیان این منکرات رو جمع کنن. به ما چه؟

وظیفه ی ما چیه که بخوایم بریم تذکر بدیم؟

از خودمون، از وقتمون مایه بذاریم که چی؟ حکومت بیاد، مسئولین بیان جمع کنن!

آقا همه ی مسئولین بی نماز! شما نماز بهت واجب هست یا نه ؟

یه روزی برسه که هیچ مسئولی تو این کشور نماز نخونه!

به شما واجب هست یا نیست؟

مسئولین یا دارن امر به معروفشون رو انجام میدن،

نهی از منکرشون رو انجام میدن، که اکثراً انجام میدن، یا انجام نمیدن.

به فرض که هیچ مسئولی امر به معروف و نهی از منکر نمیکنه،

از تو ساقط میشه؟

شب اول قبر میتونی بگی چون فلان مسئول رو دیدم امر به معروف و نهی از منکر نکرد

پس منم امر به معروف نمی کنم؟

چون فلان نهاد در برخورد با این تخلف و منکر کوتاهی کرد،

من هم در وظیفه و سهم خودم که تذکر لسانی بود کوتاهی کردم!

می پذیرند ازت شب اول قبر؟

بله حکومت وظایفی داره، خلیشیم داره انجام میده ، مشکلات و خلی هم هست بالاخره سر راه،

بله، نمیگیم همه چی آرومه، نه!

اما وظیفه ی من و شما مکمل وظیفه ی حکومته

خدا و کیلی حاکم تذکر بده و امر و نهی کنه مردم بهتر می پذیرند در قلبشون

یا کسانی از جنس خود مردم به مردم تذکر بدن پذیرش قلبیش بیشتره؟

البته عرض کردم هر دوی اینها لازمه.

اما بدونیم عزیزان، یک نفر به زور نمیتونه همه چیزو درست کنه

با دستورالعمل و بخشنامه و قانون کردن و ابلاغیه کردن، قانون محکم میشه،

اما اجرایی لزوماً نمیشه!

وقتی یک دستور یا قانون اجرایی میشه که مردم از هم بخوان انجام اون رو!

از همدیگه مطالبه کنن انجام کار خیر رو

اصلاً خدا در قرآن می‌فرماید که:

«لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»

ما پیامبران را فرستادیم که پیامبرها امر به معروف و نهی از منکر کنند؟

پیامبرها، اولیای خدا، این‌ها اقامه‌ی دین بکنند؟

حکومت تشکیل بدهند؟

اون به جای خود، مردم باید قیام به قسط کنند.

مردم باید بفهمند که تذکر حکومت زمانی اثر داره که تذکر مردمی هم پشت بندش باشد.

*یه مغازه ای کار خلافی انجام میده، مغازه دار مورد منکراتی انجام میده، تخلف،

صنفس میاد بهش تذکر میده، بازرسی میاد، اصناف بهش تذکر میده،

به قول امروزی‌ها گیر میده بهش،

اگه مردم هم اومده باشن قبلاً بهش تذکر داده باشند چهار نفر، ده نفر، این آدم وقتی پلیس میاد پلمپ کنه مغاز شو میفهمه این پلیس، پلیسیه که پشت مرده و اون مردمی که دیروز پریروز میومدن به من تذکر می‌دادن، اونا حامی پلیس هستن. اما اگه مردم ساکت بشینن، لالمونی بگیرن، بگن مسئولین بیان همه چیزو درست کنن، اون وقت چی میشه؟ این ذهنیت برای اون منکراتی پیش میاد که خب این حکومته فقط، حکومتم زورش نمیرسه، مهم اینه که مردم با ما هستن.

لذا حواستون باشه تذکرات مردم مَکَمَل تذکرات مسئولین هست.

اصلاً ما تو خیلی از مسائل نقص قانون نداریم،

تو خیلی جاها کمبود قوانین و ابلاغیه و بخشنامه نداریم،

خیلی جاها قوانین ما کامل هست تو خیلی مسائل.

اونچه که ضعفه، ضمانت اجرایشه

چرا این قانونه اجرا نمیشه؟

یه مدت اولش اجرا میشدا بعد از ابلاغ

ولی کم کم رفت رو طاقچه، رفت تو کشوی میز، رفت تو بایگانی.

چرا؟

چون اون کاری رو دیگران انجام میدن که مردم از شون بخوان.

مسئولین کاری رو میکنن که مردم از شون بخوان،

مردم هم کاری را انجام می‌دهند که ببینند برای مردم دیگر مهمه .

اما شبهه ی ششم و آخرین شبهه ای که از بین چند ده شبهه ی امر به معروف بهش اشاره میکنیم این هست که:

بعضیا میگن آقا تذکر لسانی ما نمیدیم

"كونوا دعاهُ الناس بغير ألسنتكم"

(این قولشو دادم توی مورد دو، گفتم که اینو اینجا بحث خواهیم کرد)

مردم رو با رفتار خودمون دعوت کنیم

(با الگو بودن خودمون)

ما خودمون خوب باشیم، رفتارمون خوب باشه،

دیگران می بینند که ما با این رفتار خوب مُنتَسَبِ به دین هستیم و نماز خون هستیم و این ها،

میگن به به! پس ما هم بریم نماز خون بشیم و منتسب به دین بشیم.

بله "كونوا دعاهُ الناس بغير ألسنتكم" درسته.

معصوم علیه السلام می فرماید، امام صادق علیه السلام می فرماید که:

مردم رو با رفتار تون به دین دعوت کنید.

اما سوال: آیا همون امام صادق علیه السلام فرمود که:

« هر کسی گناه ببینه و نهی از منکر نکنه

یعنی راضیست که خدا معصیت شود

و چنین کسی خدا را به جنگ طلبیده است»

این حدیث امام صادق علیه السلام نیست ؟

همون دین و همون شریعتی که به ما می فرماید:
مردم رو با رفتارتون به دین دعوت کنید،
همون دین و همون شریعت فرموده:
امر به معروف و نهی از منکر و تذکر لسانی هم واجب است.

ضمن اینکه عزیزان به قول علما، میگویند:

" اِثْبَاتِ شَيْءٍ نَفِيٍّ مَا عَدَا نَمِيكَد "

این که ائمه بفرمایند با رفتارتون مردم را به دین دعوت کنید،

معنیش این نیست که پس با زبانتون دعوت نکنید. نه!

*بنده الان خدمت شما عرض می کنم که:

ما در این دوره شبهاتی از شبهات امر به معروف و نهی از منکر رو گفتیم براتون،

معنیش اینه که احکامشو نگفتیم؟

چه ربطی داره؟

*میگم آقا در این دست بنده یک انگشتر است،

یعنی در این یکی دست بنده انگشتری نیست؟

اثبات شیئی نافی ماعدا نمی کنه.

می فرماید مردم رو با رفتار تون به دین دعوت کنید.

یعنی با زبان دعوت نکنید؟

نه! اونم به جای خود، اینم به جای خود

ضمن اینکه گفتیم اصلاً «ادعوا الی سبیل ربک بالحکمۃ والموعظۃ» دعوت فقط با رفتار نیست،

دعوت با زبان هم هست .

من لازم میدونم در اینجا به عنوان حُسن ختام چند تا از جملات مهم و راهبردی مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای رو در رابطه با تذکر زبانی و اهمیت تذکر زبانی، برای شما قرائت کنم
ایشون می فرمایند که:

***نهی از منکر و امر به معروفی که در شرع مقدس اسلام است، زبان است «إِنَّمَا هِيَ اللِّسَان».**

در جای دیگه می فرمایند که:

***گفتن با زبان بر همه واجب است و باید انجام دهند.**

باز می فرمایند:

***بهترین روش امر به معروف، تذکر با زبان است.**

***نهی از منکر زبانی جایز و واجب و وظیفه ی همه هست.**

خیلی عجیبه ببینید

حضرت آقا البته انواع روش های امر به معروف و نهی از منکر رو اشاره می کنند،

انواع مراحل و مراتبش رو جاهای مختلف گفتند، در بیاناتشون هست،

حتما شما خوندید در کتاب "واجب فراموش شده"

اما خیلی رو کلمه ی "تذکر زبانی" تاکید دارند.

چون واقعاً خدا در زبان این قدرت رو گذاشته.

ببینید حضرت آقا باز در جای دیگه می فرمایند که:

***من همین امر به معروف و نهی از منکر ساده ی زبانی را واقعاً یکی از معجزات اسلام می دانم**

نهی از منکر واقعاً معجزه می کند، فقط هم زبانی. خیلی هم اثر دارد.

(اینو حالا البته من دارم سعی می کنم عین کلمات معظم له رو بخونم، خیلی جایجا نشه)

باز در جای دیگه می فرمایند که:

***ما سلاحی داریم که از مشت کارگر تر و موثرتر است، سلاح زبان.**

مشت کاری نمیکند، تکلیف عامه ی مردم امر به معروف و نهی از منکر با لسان است، یعنی زبان

عاملی که جامعه را اصلاح می کند نهی از منکر زبانیست.

پس عزیزان این شبهه رو هم انشالله کنار بگذاریم که

فقط با رفتارمون دیگران رو دعوت به دین کنیم.

اینا راه پیچوندنه! خودمون میدونیم شما هم میدونید، اینا بهونست.

عذر و بهونه برای فرار از تذکر لسانی نیاریم، نه! ما با رفتارمون ...

البته وحی منزل هم نیست همه جا با لسان، نه یه جاهایی هم با رفتار! اما خدایی نکرده تو این دام نیفتیم که تذکر لسانی رو ببندیم بذاریم کنار، فقط بخوایم با رفتارمان دیگران رو دعوت کنیم.

شبهات دیگه در رابطه با امر به معروف و نهی از منکر بسیار است، سوالاتی که شما میفرستین برای ما به سایت و سامانه و شبکه های اجتماعی و ... بسیار است، ما همین ها که پرتکرار تر بود و مخاطبین خیلی درخواست کرده بودند محضر شما عرض کردیم. پروردگارا همه ی ما را آمر به معروف و ناهی از منکر و عامل به احکام شریعت اسلام قرار بده، ما را مشمول شفاعت آقامون امام زمان (عج) و مشمول شفاعت سیدالشهدا (شهید امر به معروف و نهی از منکر حسین بن علی علیهم السلام) قرار بده، ما را شرمنده ی قرآن از دنیا نبر. والسلام علیکم و رحمۃ الله و برکاته

برگرفته از بیانات استاد علی تقوی (مدرس برجسته حوزه و دانشگاه)

کاری از مرکز تخصصی آموزش و احیای واجب فراموش شده

www.Aamerin.ir

سایت آمرین:

@aamerin_ir

آدرس کانال در پیام رسانهای داخلی:

aamerin_ir

صفحه اینستاگرام:

aamerin

کانال آپارات: